

TALOUS TAANTUMAAN, MUTTA INFLAATIO HELPOTTAA HITAASTI

Inflaatio on laskenut kotitalouksien ostovoimaa kaikilla keskeisillä talousalueilla. Keskuspankkien välttämätön vastaus inflaation kiihtymiseen on ollut korkojen nostot, mikä on ajanut kansainvälisen talouden lyhytaikaiseen taantumaan. Nopein hintojen nousuvauhti on jo takana ja loppuvuonna lukemat ovat jo kohtuullisemmat. Yksi keskeinen syy inflaation kiihtymiseen on ollut Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan aiheuttama energiahintojen nousu. Suurin epävarmuus tulevasta talouskehityksessä liittyy myös Venäjän sotapolitiikkaan. Korkean inflaation ja korkojen nousun aiheuttaman ostovoiman heikkenemisen myötä talous supistuu tänä vuonna 0,6 prosenttia.

Sekä viennin että tuonnin kehitys on heikkoa tänä vuonna. Palvelut kannattelevat vientiä, mutta tavaravienti vähenee. Etenkin televiestinnän alan hyvä kehitys ja matkailun kasvu tuovat palveluvientiin reippaat kasvuluvut. Maailman talouden haasteet heijastuvat Suomen tavaravientiin ja kokonaisuudessaan vienti laskee tänä vuonna 0,5 prosenttia.

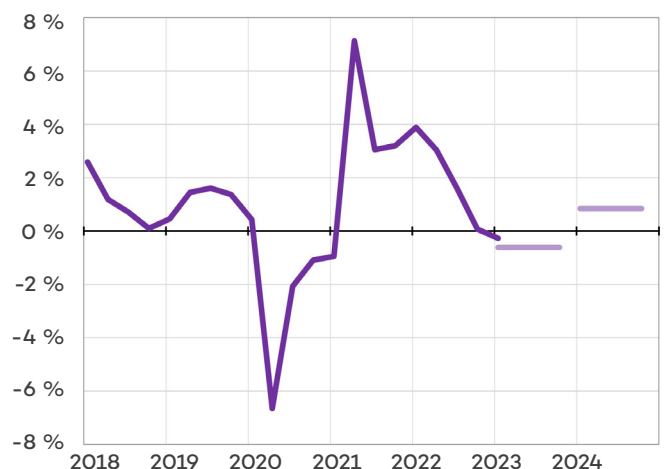
Viime vuonna tuonti kasvoi reippaasti, kun Ukrainan sota sotki yritysten tuotantoketjut ja yritykset ostivat varastoon kaiken liikenevän materiaalin. Yritykset onnistuivat löytämään uudet toimittajat raaka-aineilleen, eikä tuotanto kärsinyt kovinkaan paljoa. Tänä vuonna tällaista varautumistarvetta ei enää ole, joten tuonti laskee 1,5 prosenttia. Tavaratuonti laskee, mutta palvelutuonti kasvaa lisääntyvän ulkomaanmatkailun myötä. Ensi vuonna talouden toipuessa vienti kasvaa 3,5 prosenttia ja tuonti 3 prosenttia.

Vielä viime vuonna investointien kasvu oli reipasta, mutta tänä vuonna näkymä on selvästi synkempi ja investoinnit kääntyvät 3,3 prosenttia miinukselle. Suurin lasku tulee rakennusinvestointien romahtamisesta. Saneerausrakentaminen kehittyi vakaasti, mutta uusien kerrostaloasuntojen rakentaminen vähenee voimakkaasti asuntomarkkinoiden haasteiden takia.

Uusien valmistuneiden kerrostaloasuntojen kauppa on tällä hetkellä hyvin heikkoa, eikä uusia rakennushakkeita uskalleta käynnistää ennen kuin kauppa käy taas vilkkaammin. Myös ensi vuosi on vaisu rakentamisessa, sillä asuntoja on valmistunut reilusti viime vuosina. Teollisuudenkin investoinnit ovat laskussa viennin heikon kehityksen takia.

Ensi vuonna talouden näkymät ovat positiivisemmat ja talous kasvaa 0,8 prosenttia. Sodankäynti on aina arvaamatonta ja sillä voi olla yllättäviä vaikutuksia myös talouteen, mutta tähän ennusteeseen ei sisälly uusia merkittäviä sodasta aiheutuvia shokkeja.

Bruttokansantuote

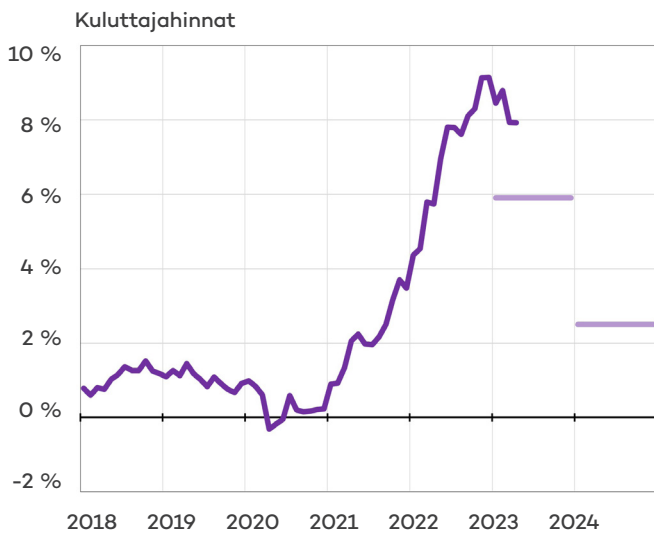

Lähde: Tilastokeskus, POP Pankki.

INFLAATIO VAIMENEE HITAASTI

Inflaatio kiihtyi energian ja ruuan hintojen noustessa nopeasti. Tällä hetkellä inflaatiota nostaa eniten asuntolainojen keskikorkojen voimakas nousu. Energiahintojen huippu on jo nähty ja tänä vuonna energia on viime vuotta halvempaa. Ruoka on kalleimmillaan alkukesän aikana. Loppuvuonna ruuan hintakehitys tasaantuu tai jopa aavistuksen laskee, jos satokausi on onnistunut. Inflaatio asettuu keskimäärin kuitenkin lähes kuuheen prosenttiin.

Korkojen nousun vaikutus inflaatioon on voimakas vielä tämän vuoden. Lisäksi palkkojen korotukset nostavat yritysten kustannustasoa, mikä välittyy kuluttajahintoihin. Ensi vuonna inflaatio on merkittävästi tätä vuotta alempana, 2,5 prosentissa.

Lähde: Tilastokeskus, POP Pankki.

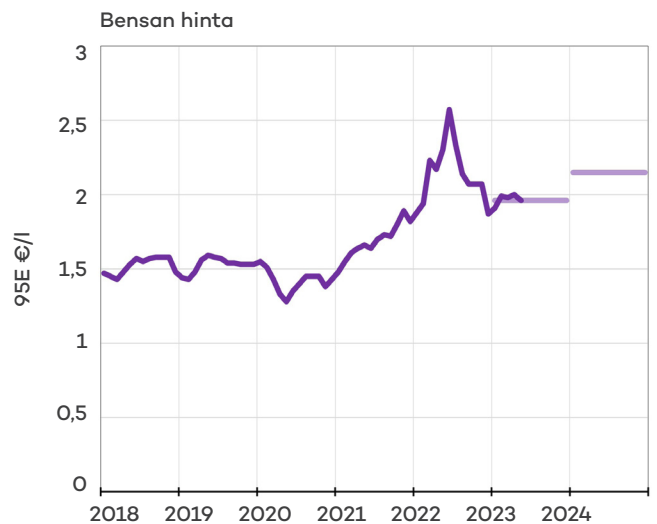
Bensa on tänä vuonna selvästi viime vuotta halvempaa. Tämä on seurausta sekä raakaöljyn halventumisesta kansainvälisen talouden kasvun hidastumisen seurauksena että jakeluvolyymien laskusta. Bensa maksaa tänä vuonna keskimäärin 1,96 euroa litralta.

Ensi vuonna bensen hinnan ennustetaan nousevan 2,15 euroon litralta, sillä öljyn maailman markkinahinta nousee. Bensa ja jalostusmarginaali nousi merkittävästi viime vuonna venäläisen bensa tarjonnan vähentyessä kansainvälisille markkinoille Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Tällä ennusteperiodilla ei ole nähtävissä jalostusmarginaalin merkittävää laskua.

Sähkön hinta lähti voimakkaaseen nousuun viime syksynä ja pelättiin, että talvesta tulisi todella haastava monelle sähkölämmitteisessä asunnossa asuvalle kotitaloudelle. Nämä kauhuvat eivät onneksi toteutuneet ja talven aikana sähkön pörssihinta kääntyi laskuun.

Sähkön hinnan vaihtelut välittyvät kotitalouksille riippuen siitä millainen toimitussopimus on. Pörssihinnoin sähkönsä ostavat kotitaloudet ovat joskus päässeet hyötymään jopa negatiivisesta sähkön hinnasta. Toisaalta, jos kotitalous oli onnistunut tekemään vuoden tai kahden määräaikaisen sopimuksen juuri ennen hintojen nousua, on se onnistunut välttämään korkeimmat sähkön hinnat. Julkiset tuet sähkön hintaan helpottivat useiden kotitalouksien tilannetta.

Energiaraaka-aineiden hintojen lasku ja lisääntyvä sähkön tarjonta näkyy sähkön hinnassa ja tälle vuodelle pörssihinnan ennustetaan asettuvan keskimäärin 8 senttiin kilowattitunnilta ja ensi vuonna 6 senttiin kilowattitunnilta. Sähkömarkkinat ovat palautuneet melko hyvin energiakriisin aiheuttamista ongelmista, mutta aivan kriisiä edeltäneelle hintatasolle ei ainakaan tällä ennusteperiodilla vielä päästä.

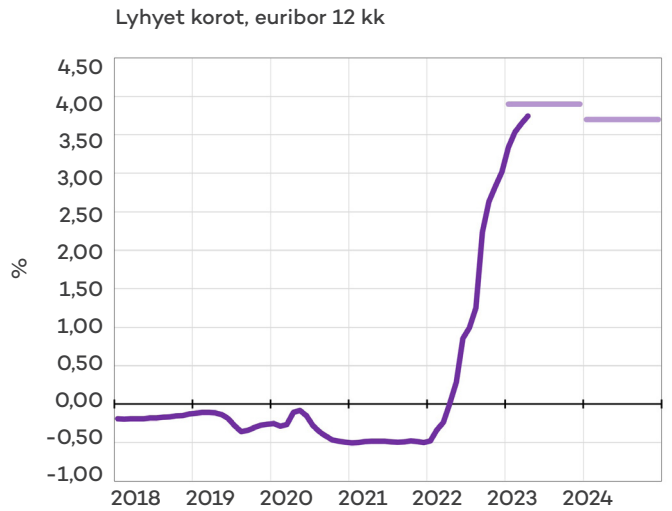
Lähde: Tilastokeskus, POP Pankki.

Korot ovat viimeisen vuoden aikana nousseet poikkeuksellisen nopeasti. Asuntolainojen yleisin viitekorko 12 kuukauden Euribor nousi positiiviseksi viime vuoden toukokuussa. Tämän vuoden toukokuussa ollaan jo lähellä neljän prosentin rajaa.

Euroopan keskuspankin koronnostot ovat jatkossa maltillisempia. Inflaation helpottaessa loppuvuotta kohti koronnostot loppuvat kokonaan. Vaikka koronlaskuja ei ole heti edessä, korkotason vakiintuminen tukee ensi vuonna taloutta esimerkiksi lisääntyvän asuntokaupan kautta. Tänä vuonna 12 kuukauden Euribor on keskimäärin 3,9 prosenttia ja ensi vuonna 3,7 prosenttia.

Lähde: Tilastokeskus, POP Pankki.

Lähde: Suomen pankki, POP Pankki.

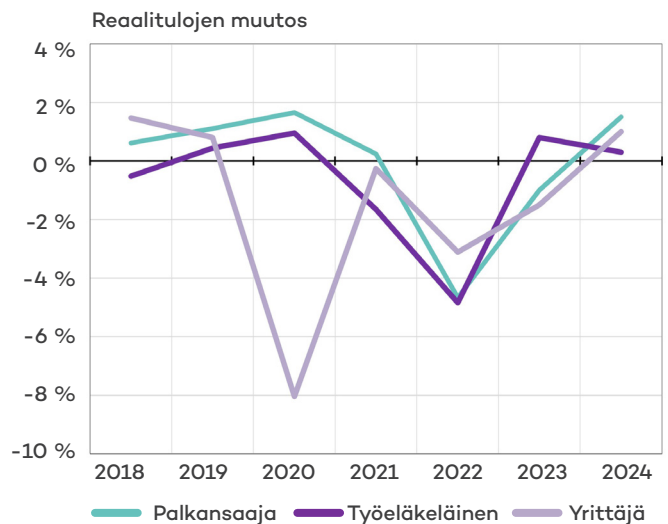
OSTOVOIMAN KEHITYS EDELLEEN HUONOA

Viime vuonna kotitalouksien ostovoima koki erittäin suuren kolauksen, kun inflaatio oli reippaasti nopeampaa kuin kotitalouksien tulokehitys. Palkansaajien osalta tilanne pysyy heikkona myös tänä vuonna, koska kuluttajahintojen nousu on ollut ennakoitua sitkeämpää. Palkansaajien ostovoima heikkenee tänä vuonna yhden prosentin, vaikka palkankorotukset ovat tuntuvia.

Ensi vuonna palkansaajien tilanne kääntyy vihdoin paremmaksi, kun inflaatio hellittää ja palkkojen nousu on edelleen reipasta. Palkansaajien ostovoima kasvaa 1,5 prosenttia. Ostovoiman hupeneminen on ollut historiallisen voimakas, eikä ensi vuosi vielä kuro umpeen koko menetystä.

Eläkeläistalouksien tilanne on sen sijaan positiivisempi tänä vuonna. Taitetun indeksin ansiosta työeläkkeet nousevat tänä vuonna 6,8 prosenttia. Näin ollen eläkeläisten ostovoima kasvaa 0,8 prosenttia. Ensi vuonna eläkeläisten tilanne on taas heikompi, kun ostovoima kasvaa vain 0,3 prosenttia.

Myös yrittäjien tilanne on heikko tänä vuonna, sillä heidänkään tulokehityksensä ei riitä kattamaan kohonneita kuluttajahintoja. Yrittäjien ostovoima laskee 1,5 prosenttia tänä vuonna. Monien yritysten tilanne on haastava, eivätkä ne ole pystyneet siirtämään kohonneita kustannuksia täysimääräisesti hintoihin. Monen yrityksen kannattavuus onkin heikentynyt. Ensi vuonna yrittäjienkin ostovoima jälleen kasvaa yhden prosentin.

Lähde: Tilastokeskus, Suomen yrittäjät, POP Pankki.

TYÖLLISYYS PITÄNYT PINTANSA

Työmarkkinat ovat reagoineet talouden hiipumiseen tavanomaista heikommin. Vaikka talouskasvu on nollan tuntumassa, on työllisyys parantunut ja työttömyys vähentynyt. Myöskään lomautukset eivät ole merkittävästi kasvaneet. Työllisyysaste on pysynyt yli 74 prosentin viime syksystä lähtien ja työttömyysaste painunut 6,7 prosenttiin. Työvoimapulan vallitessa yritykset eivät ole uskaltaneet irtisanoa osaavaa työvoimaa. Erityisesti teollisuuden työllisyysnäköymät ovat olleet positiiviset. Työllistymisen haasteista kuitenkin kertoo se, että pitkäaikaistyöttömyyden lasku on pysähtynyt.

Vaikka työllisyyskehitys on pitänyt hyvin pintansa, on odotettavaa, että talouden heikko kehitys näkyy lopulta myös työllisyysluvuissa. Ensi vuosi on tätä vuotta heikompi, sillä työllisyys reagoi viiveellä talouskasvun käännteeseen. Tänä vuonna työttömyysaste nousee 7 prosenttiin ja ensi vuonna 7,8 prosenttiin.

Lähde: Tilastokeskus, POP Pankki.

MAATILOJEN VÄLISET KANNATTAVUUSEROT SUURENEVAT

Maatalouden tuotantopanosten hinnat ovat laskeneet vuoden 2022 huippuhinnoista, mutta säilyvät vielä tänä vuonna tavanomaista korkeammalla. Samoin viljan maailmanmarkkinahinnat kuten myös kotimaan viljan tuottajahinnat ovat laskeneet viime vuoden huippuhinnoista, ja hinnat ovat laskusuuntaisia. Sota Ukrainassa luo edelleen epävarmuutta viljamarkkinoihin, mutta viljan tuotanto ja vienti Ukrainasta on toiminut ennakoitua paremmin. Maailmanlaajuinen viljan kysyntä on kuitenkin suurempaa kuin tuotanto. Kotimaan viljasadon ennakoidaan tänä vuonna pienenevän viime vuodesta. Kesantoalojen pinta-ala kasvaa hieman, sen sijaan luomuviljelyala pienenee kysynnän heikkenemisen myötä.

Maidontuotannon väheneminen jatkuu ja tuottajahinta kääntyy laskuun viime vuoden lopun hintapiikistä. Sianlihatuotanto vähenee selvästi, naudanlihantuotanto pienenee hieman, ja myös broilerintuotanto pienenee hienoisesti monien kasvuvuosien jälkeen. Lihan tuottajahinnat ovat myös laskusuuntaisia, mutta sekä maidon- että lihojen tuottajahinnat vuositasolla säilyvät tavanomaista korkeammalla tasolla.

Maatalouden yrittäjätulo säilyy edelleen heikkona. Tuotantopanosten hintojen lasku ei helpota maatalouden ahdinkoa, sillä tuotantopanoksia tämän kasvukauden satoon on osittain ostettu viime vuonna korkeimmilla hinnoilla ja lisäksi muun muassa korkojen nousu aiheuttaa lisäkustannuksia maataloilla.

Maatalouden investoinnit ovat hyvin vähäisiä korkeiden rakennuskustannusten vuoksi. Lisäksi lypsykarjanavetoiden ja nautakasvattamoiden uudisrakentamista hidastaa EU:n metsäkatokasetuksen tulkintaepäselvyys sekä rahoitusehtojen tiukentuminen. Maksuvalmiutta vaikeuttaa syksyllä maataloustukien maksuaikataulujen muutos entistä myöhäisempään ajankohtaan. Tilojen väliset kannattavuuserot kasvavat entisestään. Päästövähennystavoitteiden myötä vastuullisuus korostuu entistä enemmän ruokaketjun toiminnassa aiheuttaen lyhyellä aikavälillä lisäkustannuksia maataloudelle.